

Motorrijsschool loopt risico door gat in verzekering

Een rijsschoolhouder die zijn verzekeringen keurig had geregeld, bleek ondanks zijn uitgebreide verzekeringspakket toch niet zo goed verzekerd als hij had gedacht. Daar dit probleem veroorzaakt wordt door de voorwaarden van verzekeraars, staat dit geval niet op zich, maar kan iedere motorrijsschool hier vroeg of laat mee worden geconfronteerd. Een relaas om lering uit te trekken opdat u tijdig maatregelen kunt treffen.

Praktijkles

Jan werkt als rij-instructeur bij een rijsschool. Als motorliefhebber houdt hij zich voornamelijk bezig met de motorrijlessen. Op een zaterdag begint hij de dag met Anja's tweede motorrijles. Juist omdat het Anja's tweede les is, heeft hij geen tweede motorleerling ingepland, zodat hij al zijn aandacht aan haar kan besteden.

Na enige tijd stopt Anja omdat ze de intercom niet goed hoort. Jan onderzoekt wat het zou kunnen zijn, probeert het een paar keer en als blijkt dat Anja hem weer kan horen gaan ze verder met de les. Doordat Anja alle instructies goed opvolgt, constateert Jan dat de intercom weer goed werkt.

Op een gegeven moment ziet Jan dat Anja veel te hard een bocht instuurt en waarschuwt haar via de intercom. Het mag echter niet baten en Anja remt zichzelf in de bocht onderuit. Ze komt daarbij erg ongelukkig terecht en breekt haar beide polsen. Jan vraagt Anja waarom ze niet voor de bocht heeft afgeremd, zoals hij door de intercom had opgedragen. Anja antwoordt dat ze de intercom niet heeft gehoord. Ze wordt per ambulance naar het ziekenhuis vervoerd en de motor, die ook aardig wat schade heeft opgelopen, naar de dealer afgevoerd.

Schadeclaim

De schade wordt doorgegeven aan de tussenpersoon, maar omdat de les-motor alleen WA is verzekerd valt er voor hem niet veel te doen. Enkele weken na het ongeval ontvangt de rijsschool echter een brief van Anja waarin ze de rijsschool aansprakelijk stelt voor haar schade. Anja stelt dat zij ten val gekomen is doordat zij de instructie via de intercom niet heeft kunnen vernemen. Om haar stelling te staven gebruikt zij de volgende argumenten.

Ten eerste stelt zij dat Jan haar rijvaardigheidsvermogen schromelijk heeft overschat. Zij motiveert haar stelling met de opmerking dat het pas haar tweede rijles was en dat ze Jan had verteld dat ze nauwelijks rijervaring had. Zij stelt in de tweede plaats dat zij door een gebrek aan de intercom niet tijdig is gewaarschuwd en onvoldoende geïnstrueerd. Ook stelt ze dat Jan gezegd zou hebben dat hij niet op tijd bij de intercom kon komen om haar te waarschuwen. Zij motiveert deze stelling met de opmerking dat er eerder problemen met de intercom waren en dat Jan, toen zij stopte, iets aan de intercom heeft veranderd.

Anja claimt de beschadigde motorleding, de kosten van negen weken huishoudelijke hulp en het verlies in inkomen omdat zij tijdens haar ziekte van haar werkgever slechts 70 procent van haar normale salaris ontving. Het totale schadebedrag van de immateriële en materiële schade bedraagt derhalve f 8.058,39.

Verzekeringssellende

De rijsschool waar Jan werkt heeft de lesmotor WA verzekerd, een Aansprakelijkheidsverzekering voor het bedrijf (AVB) en een Rechtsbijstandverzekering.

De uitsluiting in de AVB polis

Uitgesloten is de aansprakelijkheid voor schade door of in verband met het bezitten of gebruiken inclusief het doen of laten gebruiken ten behoeve van verzekerde door wie dan ook, van tram- / en of / spoorwegaanmaterialen en motorrijtuigen met inbegrip van al hetgeen daarmee met welk doel dan ook is verbonden en voorts elke soort van vaartuigen en luchtvaartuigen (waaronder onder meer mede begrepen modelraketten).

Men meldt via de tussenpersoon de schade bij de motorfietsverzekeraar. Deze wijst de schade echter af omdat de motor alleen WA is verzekerd en Anja als bestuurder van deze motor geen tegenpartij is. Vervolgens wordt de schade bij de AVB-verzekeraar gemeld. Deze stuurt Anja een brief waarin ze haar claim op de rijsschool afwijst omdat er aan het volgen van motorrijlessen een zeker risico zit. Een risico waarvan zij op de hoogte was en dat zij bewust heeft aanvaard. Verder stelt men dat de gevolgdere lesprocedure algemeen gebruikelijk is, en het vanzelfsprekend is dat een bocht met de uiterste voorzichtigheid genomen dient te worden, maar dat Anja zelf te hard de bocht instuurde. Bovendien stelt de verzekeraar dat een tijdig vernomen intercomwaarschuwing een valpartij niet uitsluit.

Anja's advocaat neemt daarop nogmaals contact met de AVB-verzekeraar op. Deze antwoordt nu echter dat er voor hem geen taak is weggelegd omdat de AVB-polis een uitsluiting voor het motorrijtuigrisico heeft.

Na de afwijzing van de WAM en AVB-verzekeraars schrijft de advocaat de rijsschool een brief waarin hij deze sommeert om Anja's schade per direct zelf te vergoeden. Hierop schakelt de rijsschool haar rechtsbijstandsverzekering in. De rechtsbijstandjuriste geeft de rijsschool echter het advies om te betalen omdat zij meent dat de rijsschool inderdaad aansprakelijk is.

Dagvaarding en onderzoek

Kennelijk duurt het Anja's advocaat te lang, want Jan (en niet de rijsschoolhouder!) wordt persoonlijk door hem bij de rechtbank gedagvaard. Jan begrijpt dit niet, is als erkend motorinstructeur aangesloten bij de KNMV en vraagt de KNMV Verkeerscommissie om advies. De zaak komt op mijn bureau terecht.

Eerst wordt het volledige schadedossier bij de tussenpersoon opgevraagd. Na bestudering van de stukken wordt de zaak uitgebreid met Jan besproken. Als eerste vroegen we Jan waarom hij er zo zeker van was dat de intercom het tijdens het ongeval niet zou hebben gedaan. Hier kon hij geen antwoord op geven.

Jan had aangenomen dat de intercom het niet deed omdat zijn leerling hem dit had verteld en omdat de intercom het eerder die dag ook even niet goed had gedaan. Waarop we vroegen of de intercom na de eerste storing nog had geweigerd. Nadat er naar de intercom was gekeken, heeft Anja al de instructies echter keurig opgevolgd. Wat eerder bewijst dat de intercom wel dan niet goed werkte.

Jan had dus klakkeloos aangenomen dat zijn leerling de intercom niet had gehoord. Op het schadeformulier had hij vermeld dat hij de 'praatknop' niet goed voelde en dat mogelijk daardoor zijn waarschuwing niet is doorgekomen. Er is echter geen waterdicht bewijs of dit werkelijk het geval is geweest. Het kan ook zo zijn dat de leerling de instructie van de instructeur wel degelijk heeft gehoord, maar dat ze al of niet bewust gedacht heeft dat ze zo de bocht ook wel kon nemen.

Het is algemeen bekend dat veel mensen, nadat hen een ongeval is overkomen, een excuus proberen te zoeken om zo wat minder dom te lijken. Ook in dit geval kan dit aan de orde zijn geweest. Echter deze stelling is net zo min te bewijzen als dat de intercom niet zou hebben gewerkt. Bovendien kan de boodschap niet zijn doorgekomen door een storing van buitenaf. Een zendamateur of zendpiraat die per ongelijk op hetzelfde moment op dezelfde frequentie uitzendt, kan een dergelijke storing veroorzaken. Ondanks het gebruik van goedgekeurde zendapparatuur is een storing als hierboven beschreven altijd mogelijk. Het lijkt me echter niet redelijk om een rijsschool hiervoor aansprakelijk te houden. Maar net als de eerder genoemde stellingen is ook deze stelling niet te bewijzen.

Jan maakt het zichzelf ook niet makkelijk. Op het schadeformulier schrijft hij dat het ongeval eveneens had kunnen gebeuren als de leerling de boodschap wel had gehoord. Drie maanden later geeft hij echter een totaal ander antwoord op dezelfde vraag en zegt hij dat het ongeval niet gebeurt zou zijn als Anja zijn instructies had gehoord. Het spreekt voor zich dat dit soort acties wantrouwen opwekken bij de betrokken verzekeraars.

Acceptatie

Niet alle risico's zijn verzekeraar, er zijn altijd zaken die tot het zogenaamde ondernemersrisico behoren. Verder komt

het voor dat sommige verzekeraars bepaalde zakelijke of typische bedrijfsmatige risico's soms niet of niet volledig willen verzekeren en derhalve aanvullende of beperkende voorwaarden stellen. Daarom vindt men juist in de bedrijfsmatige verzekeringsovereenkomsten nogal eens onduidelijke uitsluitingen.

De uitsluiting in de AVB van deze rijsschool is weliswaar wel duidelijk, maar omdat een rijsschool de meeste tijd met een voertuig op de weg doorbrengt, kun je ook afvragen wat een rijsschool met zo'n polis moet. Daarom stelden we deze vraag ook aan de AVB-verzekeraar. Daar kregen we te horen dat men normaliter geen rijsscholen verzekerde, maar dat deze polis via een volmacht, die de verzekeraar aan de tussenpersoon had gegeven, was afgesloten. Normaal ontvangt een tussenpersoon 20 procent provisie op de door hem af-gesloten verzekeringen. Als polissen in een zogenaamde volmacht worden afgesloten, ontvangt hij echter 28 procent. Daarom lijkt het er op dat de tussenpersoon voor 8 procent meer verdienste heeft gekozen, wat op zich niet erg is, maar dan moet de polis wel aansluiten aan de specifieke omstandigheden en risico's van de klant. Het is daarom belangrijk dat de assurantieadviseur van het bedrijf naast kennis van verzekeringen ook voldoende inlevingsvermogen heeft om zich in de unieke omstandigheden van het bedrijf te kunnen verdiepen. Hierdoor kan worden voorkomen dat men pas bij een schade er achter moet komen dat men toch niet zo goed verzekerd was als men had gedacht.

Juridisch bestuurder

Tijdens ons onderzoek bleek dat noch de tussenpersoon, noch de schadeconson-

denten bij de drie betrokken verzekeraars op de hoogte waren van het feit dat de motorleerling zelf de juridische bestuurder van het lesvoertuig is. Men ging er simpelweg van uit dat de status van de motorleerling dezelfde was als die van een autoleerling. Niemand van hen bleek dus op de hoogte te zijn van de juridische hoedanigheid van de motorleerling!

De WAM-verzekeraar en de AVB-verzekeraar waren blij met de informatie. De tussenpersoon was ook blij met onze informatie en kwam direct in actie. Echter de juriste van de rechtsbijstandverzekeraar reageerde erg arrogant, waardoor we besloten het gesprek te beëindigen en contact zochten met haar baas. Deze was gelukkig wel voor rede vatbaar, blij met de informatie en constateerde dat het door voornoemde juriste uitgebrachte advies aan de rijsschool achteraf bezien niet juist was.

Eisen overheid

Er zijn nogal wat verschillen tussen motorrijlessen en autorijlessen. Om deze zaak goed te kunnen beoordelen, is het belangrijk om deze verschillen nog eens goed op een rijtje te zetten. Sinds oktober 1996 moeten in heel Europa de rijlessen volgens Europese richtlijnen worden gegeven. Zo mag een motorrijsschool aan maximaal twee leerlingen gelijktijdig rijles geven. Bij autorijles is dat uiteraard één leerling. Omdat de rijsschoolhouder in een lesauto over dubbele bediening beschikt en naast de leerling zit, kan hij bij eventuele moeilijkheden makkelijk ingrijpen. Daarom wordt door onze wetgever de auto-instructeur als juridisch bestuurder van de lesauto gezien. Dienengevolge is de leerling "slechts" een inzittende van de lesauto.

Het gevolg daarvan is weer dat de leer-

ling bij een eventueel ongeval met de lesauto waaraan hij mogelijk zelf schuldig is en waarbij hij zelf zaak- en/of letselschade oploopt, zijn schadeclaim bij de WA verzekeraar van de lesauto kan indienen omdat deze volgens de WAM verplicht is om ook de gevolgschade aan de gedupeerde inzittenden te vergoeden.

Theorie-examen

Zowel de autoleerling als de motorleerling moeten een theorie-examen en een praktijkexamen afleggen. Men mag het praktijkexamen echter alleen afleggen als men eerst het theorie-examen heeft gehaald. Ook hier vinden we weer een verschil tussen de motor- en autoleerling. De autoleerling mag direct met praktijklessen beginnen, en mag zonder over een theoriecertificaat te beschikken de openbare weg op met de lesauto. De motorleerling daarentegen echter moet eerst zijn theoriecertificaat halen wil hij überhaupt de openbare weg op mogen om praktijklessen te kunnen volgen. De reden hiervan moge duidelijk zijn. De instructeur kan niet ingrijpen bij de motorleerling en daarom moet deze eerst over de nodige theoretische basiskennis beschikken alvorens hij met de lesmotor de praktijklessen volgen mag.

Verder is het theorie-examen voor het motorrijbewijs aangepast aan de typische motorfietssituaties. Zo wordt er tijdens de theorie al gewaarschuwd voor het feit dat putdeksels, wegmarkeringsstrepen en pijlen glad kunnen zijn en dat je daar beter niet overheen kunt rijden. Ook de positie op de weg, waarin onder meer het nemen van bochten wordt besproken, is zo'n typisch motorrijlesonderdeel. Kortom, de motorleerling heeft als hij voor het theorie-examen is geslaagd aardig wat informatie meegekregen alvorens hij of zij de weg op gaat. Dit is belangrijk omdat, zoals eerder gezegd de motorinstructeur niet kan ingrijpen als er iets fout gaat waardoor de motorleerling door de wetgever als de juridische bestuurder van de motorfiets wordt gezien (zie RVV 1990).

Mening deskundige

Nu wil ik graag nader ingaan op de beweringen van de leerling Anja.

1. Zij vindt dat zij niet tijdig is gewaarschuwd en niet voldoende is geïnstru-

eed, onder andere doordat de intercom niet zou hebben gewerkt kort voor het ongeval. 2. Zij vindt dat Jan haar capaciteiten ten aanzien van haar rijvaardigheidsvermogen schromelijk heeft overschat omdat het pas haar tweede rijles bij Jan betrof. 3. Ook merkt zij op dat zij nauwelijks rij-ervaring bezat en dat zij dat Jan had verteld.

Van hetgeen zij onder punt 1 beweert is geen bewijs dat het werkelijk zo is gegaan. Wat betreft de punten 2 en 3 wil ik graag het volgende opmerken. Het is normaal dat leerlingen weinig tot geen rijervaring bezitten. Juist daarom volgen ze rijlessen om ervaring op te doen zodat ze meer kans hebben om te slagen voor het rijexamen. Ook heb ik gewezen op het feit dat de wetgever extra eisen aan de motorleerling stelt juist omdat de instructeur tijdens de rijles geen directe invloed op het rijgedrag van de leerling kan uitoefenen. En wordt er tijdens de theorie al aandacht aan dit soort zaken besteedt. Hierdoor was Anja (zij heeft immers haar theoriecertificaat gehaald) voldoende op de hoogte van de specifieke gevaren die de motorfiets met zich meebrengt. Het starten met motorrijlessen - een motor is een evenwichtsvoertuig - brengt nu eenmaal bepaalde risico's met zich mee. Een risico waarvan Anja op de hoogte kon zijn maar waar zij desondanks toch bewust voor heeft gekozen. Daarmee heeft zij tegelijkertijd het risico van een mogelijke valpartij en de gevolgen daarvan aanvaard. Volgens de wet mag een rij-instructeur aan twee motorleerlingen gelijktijdig lesgeven.

Het spreekt voor zich dat de aandacht dan over beide leerlingen zal worden verdeeld. In deze zaak heeft de instructeur er voor gekozen om alleen

aan Anja les te geven zodat hij alle aandacht aan haar kon besteden. Volgens mij heeft Anja dan ook niets te klagen over de wijze van instructie. Mijn conclusie is: 'een ongelukkige samenloop van omstandigheden' waarvoor niemand aansprakelijk geacht mag worden.

Bemoeienis helpt

Naar aanleiding van onze informatie besloot de WA-verzekeraar om deze zaak alsnog in behandeling te nemen, dit omdat men vond dat de rij-instructeur niet de dupe mocht worden. Omdat de letselschadespecialiste van deze verzekeraar het dossier erg (te) laat op haar bureau kreeg en daardoor onvoldoende tijd had om een juridische procedure voor te bereiden, koos zij ervoor om de leerling schadeloos te stellen om zo een langdurige en kostbare rechtsprocedure te vermijden. Wel stelde zij dat als zij het dossier op tijd in haar bezit had gehad en op de hoogte was geweest van de typische juridische status en wettelijke eisen betreffende de motorleerling, zij de aansprakelijkheid zou hebben afgehouden.

Concluderend kunnen we stellen dat de zaak voor zowel rijsschool als leerling tot een goed einde is komen. Maar laten we er van bewust zijn dat het iedereen

De meest voorkomende tekst van de in dit artikel genoemde uitsluiting in AVB-polissen:

De verzekering geeft geen dekking voor de schade in verband met het bezitten, houden, gebruiken of besturen van motorrijtuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen.

kan overkomen. Het verzekeringspakket van deze rijsschool moet in ieder geval eens grondig worden herzien. Mijns inziens is het beter om de WAM en AVB-verzekering bij dezelfde verzekeraar onder te brengen. Hiermee voorkom je een discussie tussen betrokken verzekeraars, waarmee de kans op afwijzingen ook wordt verkleind. Strikt genomen is de hierboven besproken schade niet veroorzaakt door of met een motorvoertuig. Maar stel dat uit onderzoek blijkt dat de intercom inderdaad tijdens het ongeval defect was. In dat geval zou de rijsschool wel aansprakelijk zijn voor de gevolgschade. De WA-polis dekt alleen de schade aan derden en niet die van de motorleerling, derhalve zou de AVB dus dekking moeten bieden. Duidelijk is dat de polis van deze rijsschool deze dekking niet biedt. Helaas hebben nagenoeg alle AVB-verzekeringen een uitsluiting voor aansprakelijkheid die verband houdt met schade tengevolge van het bezitten, houden, gebruiken of besturen van motorrijtuigen.

BOVAG en SKR

Als een rijsschool lid van BOVAG VAN wil worden of een SKR-erkenning wil, dan moet hij een AVB-verzekering hebben. Er wordt echter door deze organisaties niet naar de polisvoorwaarden en uitsluitingen gekeken. Iets wat ze naar mijn mening nu juist wel zouden moeten doen! Want dan kan de rijsschool die bij zijn aanmelding nog

geen AVB heeft, een goede verzekering proberen af te sluiten. Immers nagenoeg alle verzekeraars hanteren een tienjarige contractsduur voor de AVB. Hierdoor is het later niet altijd mogelijk om snel van verzekeraar te veranderen. En dus een extra reden om bij het afsluiten goede afspraken hierover te maken.

Laten we hopen dat als de toekomst een soortgelijk geval toch bij de rechter op de rol verschijnt, de rechter zijn gezond verstand zal gebruiken en een dergelijke claim zal afwijzen. Zo niet dan zit de rijsschoolwereld met een enorm probleem. In dit geval gaat het nog om een relatief laag schadebedrag. En uiteraard had ook onze bemoeienis een positieve invloed op deze zaak. Waardoor de WAM assuradeur besloot dat de instructeur niet de dupe mocht worden. Een verzekeraar wil nu eenmaal geen slechte publiciteit. Maar

ik vraag me af of ze dat ook hadden gedaan als de leerling voor de rest van haar leven blijvend invalide zou zijn geraakt. Want als de verzekeraars zich dan wel aan de polisvoorwaarden houden, vangt de rijsschoolhouder ondanks zijn uitgebreide verzekeringspakket bot en loopt hij een serieus risico om failliet te gaan. Je kunt in zo'n situatie dan proberen de tussenpersoon aansprakelijk te stellen. Maar je zult dan wel moeten aantonen dat hij je niet goed heeft geadviseerd. Als de tussenpersoon dit toegeeft, zal het geen probleem zijn, maar anders zal ook dit erg moeilijk worden. Een reden te meer om uw verzekeringspakket nog eens grondig door te (laten) lichten.

Harry Bengelink

auteur is directeur van een assurantie-adviesbureau en lid KNMV Verkeerscommissie.

Advertentie

NIV

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR VERKEERSVEILIGHEID

Het Nederlands Instituut voor Verkeersveiligheid is een jong, ambitieus bedrijf, dat zich inzet voor verbetering van de verkeersveiligheid, door middel van het verzorgen van trainingen die de rijvaardigheid en het verkeersinzicht verhogen.

De trainingen worden gegeven op een centrum in Hellevoetsluis en op een onlangs, naar de nieuwste inzichten aangelegd centrum in Barneveld.

In verband met de snelle groei hebben wij vacatures voor

INSTRUCTEURS (M/V)

(zowel full-time als part-time)

Wij zijn op zoek naar enthousiaste kandidaten, die affiniteit hebben met het begrip 'verkeersveiligheid' en die na een interne opleiding en een inwerkperiode in staat zijn zelfstandig trainingen op ons centrum te verzorgen.

Daarnaast komen wij graag in contact met kandidaten voor de functies van

VERKEERSVEILIGHEIDSADVISEUR(M/V)

In deze uitdagende en dynamische functie legt u (meestal op directie-niveau) contact met functionarissen bij allerhande bedrijven en instellingen die geïnteresseerd (kunnen) zijn in onze trainingen.

Werktijden worden in overleg vastgesteld.

Bent u geïnteresseerd?

Bel 0342-424357 en vraag naar de heer G. Mouw, of

Stuur uw brief naar:

Het Nederlands Instituut voor Verkeersveiligheid

T.a.v. de heer G. Mouw, Bellstraat 12, 3771 AH BARNEVELD

Voor veiligheid van u en uw medeweggebruikers!